

جایی برای اقامه نماز

احکام مربوط به نماز، مسلماً از مبتلا به‌ترین دستورات شرعی دین ماست که همه برای انجام این فریضه روزانه باید از آن مطلع باشند.

همشهری دو - محمد مجد: احکام مربوط به نماز، مسلماً از مبتلا به‌ترین دستورات شرعی دین ماست که همه برای انجام این فریضه روزانه باید از آن مطلع باشند.

اینکه شما بدانید نماز خواندن چه شیوه‌ای دارد و نمازها چند رکعت هستند و شکایات نماز چیست و... کفایت نمی‌کند، بلکه مهیا کردن مقدماتی هم برای انجام این فریضه لازم است. یکی از مهم‌ترین این مقدمات، مکان نمازگزار است. دین اسلام هر جایی را برای نماز خواندن مناسب نمی‌داند و اقامه نماز در این مکان‌ها را باعث ابطال این واجب شرعی بیان می‌کند. در ضمن اقامه نماز را در برخی نقاط مستحب و در برخی نقاط مکروه می‌داند. اینجا به کمک کارشناس دینی صفحه، احکام مربوط به مکان نمازگزار را در یک دسته‌بندی مشخص بیان کرده‌ایم. برای دانستن جزئیات بیشتر و همچنین فتواهای اختلافی به رساله مرجع تقلید خود مراجعه کنید.

در چه جایی می‌توان نماز خواند؟

جایی که شما نماز می‌خوانید باید دارای 8 ویژگی باشد تا نماز شما باطل نشود. این 8 ویژگی عبارتند از: ویژگی و شرایط توضیح

مباح باشد --- نماز در جای غصبی باطل است.

بی‌حرکت باشد --- باید طوری باشد که شخص نمازگزار بتواند با آرامش بدن و بدون تکان، نماز بخواند از جاهایی نباشد که توقف در آن حرام است --- مانند جایی که جان انسان در خطر جدی است یا روی فرش‌هایی که نام خدا یا آیات قرآنی بر همه جای آن نقش بسته است.

جلوتر از قبر پیامبر(ص) و ائمه(ع) نباشد --- نمازگزار باید در هنگام نماز جلوتر از قبر پیغمبر(ص) و امام(ع) نایستد، ولی مساوی قبر اشکال ندارد.

محل سجده نمازگزار پاک باشد --- اگر مکان نمازگزار به غیر از جایی که پیشانی را بر آن می‌گذارد، نجس باشد اشکالی ندارد و نماز صحیح است.

موجب نجاست لباس و بدن نمازگزار نشود --- مکان نمازگزار، اگر نجس است طوری تر نباشد که به بدن یا لباس او سرایت کند. مکان نمازگزار باید جایی باشد که بتواند نماز را صحیح بخواند --- مثلاً در جایی که سقفش کوتاه است و امکان قیام کامل وجود ندارد و در ضمن نمازگزار می‌تواند به جای دیگر برود نباید نماز بخواند

مسطح باشد --- جای پیشانی نمازگزار باید از جای زانو و سر انگشتان پای او، بیش از 4 انگشت بسته بلندتر و یا پست‌تر نباشد.

سؤال: اینکه می‌گویند باید مردان هنگام نماز جلوتر از زنان بایستند، صحیح است؟

تنها شرط در این زمینه این است که بنا بر احتیاط واجب باید بین زن و مرد در حال نماز، حداقل یک وجب فاصله باشد. شرایط دیگری وجود ندارد.

سؤال: نماز خواندن در نمازخانه تالارهای عروسی که در آنها صدای موسیقی حرام به گوش می‌رسد صحیح است؟

اگر نماز خواندن در آن محل مستلزم گوش دادن به موسیقی حرام باشد، توقف در آنجا جایز نیست، ولی نماز صحیح است. با فرض اینکه موسیقی باعث بی‌توجهی و تمرکز حواس می‌شود، نماز خواندن در آن مکان مکروه است.

سؤال: حکم نماز خواندن جلوی آینه چیست؟ آیا مکروه است؟

آینه اگر به‌گونه‌ای باشد که در حال نماز، شخص صورت خود را در آن می‌بیند و ذهنش را مشغول می‌کند بهتر است آن را بردارد

و یا روی آن را بیوشاند.

مباح بودن مکان نمازگزاران

همانطور که در ویژگی‌های مکان نمازگزار گفته شد، این محل به هیچ‌وجه نباید غصبی باشد. یعنی حتی اگر فرش یا تختی غیرغصبی است، ولی روی زمین غصبی قرار گرفته، نماز روی آنها باطل است.

نکته یک: اگر در جایی که نمی‌داند یا فراموش کرده غصبی است نماز بخواند، نماز او صحیح است. مگر اینکه خودش غصب کرده باشد که در این صورت بنا بر احتیاط واجب نمازش باطل است.

نکته 2: کسی که با فردی دیگر در ملکی شریک است، اگر سهم هر یک از دیگری جدا نباشد، نمی‌تواند بدون رضایت شریکش در آن ملک نماز بخواند.

نکته 3: نماز خواندن زیر سقف و خیمه غصبی اشکال ندارد.

نکته 4: اگر با پولی که خمس و زکات آن را نداده، ملکی بخرد تصرف او در آن ملک حرام و نمازش هم در آن باطل است.

سؤال: نماز خواندن در پارک‌ها، با توجه به اینکه مالکیت زمین‌های این پارک‌ها مشخص نیست چه حکمی دارد؟

نماز خواندن در پارک‌های فعلی و غیرآن اشکال ندارد و به دلیل احتمال غصب و اینکه مالکیت زمین‌های پارک‌ها مشخص نیست توجهی نمی‌شود.

سؤال: نماز خواندن در خانه سازمانی که حکم تخلیه به فرد کارمند ابلاغ شده، ولی او هنوز خانه را تخلیه نکرده چه حکمی دارد؟

شخصی که در یک خانه سازمانی زندگی می‌کند که مدت سکونت وی در آن به پایان رسیده و حکم تخلیه نیز به او ابلاغ شده است، اگر از طرف مسئولان ذی‌ربط، مجاز به استفاده از آن خانه بعد از مهلت مقرر نباشد، نماز خواندن در آن حکم غصب را دارد و باطل است.

سؤال: نماز خواندن در نمازخانه رستوران‌های بین‌راهی، اگر قصد خوردن غذا در آنها را نداشته باشیم چه حکمی دارد؟

اگر احتمال دهد نمازخانه، ملک صاحب رستوران است و استفاده از آن مخصوص کسانی است که در آن رستوران غذا می‌خورند، باید اجازه بگیرد.

جاهایی که نماز خواندن مستحب است

1- بسیار سفارش شده است که مردم نماز را در مساجد بخوانند. بهتر از همه مسجدها هم مسجدالحرام است و بعد از آن مسجد پیغمبر(ص) و بعد مسجد کوفه. بعد از این مساجد، نماز خواندن در مسجد بیت‌المقدس و سپس مسجد جامع هر شهر و بعد از آن مسجد محله و سپس مسجد بازار با فضیلت‌تر است.

2- برای زن‌ها نماز خواندن در خانه بهتر است، اما اگر بتوانند خود را از نامحرم حفظ کنند بهتر است در مسجد نماز بخوانند.

3- نماز در حرم امامان(ع) مستحب و حتی بهتر از مسجد است.

4- زیاد رفتن به مسجد و رفتن به مسجدی که نمازگزار ندارد مستحب است. همسایه مسجد اگر عذری نداشته باشد، مکروه است در غیر مسجد نماز بخواند.

سؤال: اگر مسجدی مجاور حسینیه‌ای باشد، آیا اقامه نماز جماعت در حسینیه صحیح است و آیا ثواب آن در هر یک از آنها برابر است؟

شکي نیست که فضیلت نماز در مسجد بیشتر از فضیلت نماز در غیرمسجد است، ولی خواندن نماز جماعت در حسینیة یا در هر مکان دیگری اشکال شرعی ندارد.

بی حرکت بودن مکان نمازگزار

همانطور که گفته شد مکان نمازگزار باید بی حرکت باشد، بنابراین نماز در جاهایی که بی اختیار تکان می خورد، مانند خودرو و یا بعضی تخت های فنری و امثال آن صحیح نیست، مگر هنگامی که به خاطر تنگی وقت و غیر آن مجبور باشد در چنان مکانی نماز بخواند.

نکته یک: نماز خواندن در هواپیما، قطار یا کشتی در صورتی صحیح است که شرط استقرار نمازگزار محقق شود و در ضمن سمت قبله را هم بتوان تشخیص داد. البته در صورت تنگ بودن وقت با محقق نشدن این شرایط هم باید نماز را خواند. اگر نتوان با سؤال از مأموران داخل هواپیما یا قطار یا کشتی قبله را مشخص کرد، به هر سمتی که گمان می رود که سمت قبله است، باید نماز را خواند. در صورت شك و وسعت وقت، نماز را باید به 4 سمت بخوانیم و در تنگی وقت به میزانی که فرصت داریم.

نکته 2: بر مسافرانی که با اتوبوس های بین شهری سفر می کنند واجب است که در صورت تنگ شدن وقت نماز و ترس از قضا شدن آن، از راننده بخواهند که اتوبوس را در مکان مناسبی متوقف کند. بر راننده اجابت درخواست آنان واجب است و اگر به علت عذر قابل قبول و یا بدون دلیل از توقف اتوبوس خودداری کند، در این صورت تکلیف مسافران اگر ترس قضا شدن نماز وجود داشته باشد، این است که نماز را در اتوبوس و در همان حال حرکت بخوانند و تا آنجا که امکان دارد سمت قبله، قیام، رکوع و سجود را رعایت کنند.

جاهایی که نماز خواندن مکروه است

نماز خواندن در برخی مکان ها مکروه است که عبارتند از: حمام، زمین نمکزار، مقابل انسان، مقابل دری که باز است، در جاده و خیابان و کوچه اگر برای کسانی که عبور می کنند زحمت نباشد و اگر زحمت باشد این مزاحمت حرام، ولی نماز باطل نیست، مقابل آتش و چراغ، در آشپزخانه و هر کجا که کوره آتش باشد، مقابل چاه و چاله ای که محل ادرار باشد، روبه روی عکس و مجسمه چیزی که روح دارد، مگر آنکه روی آن پرده بکشند، در اتاقی که شخص جنب در آن باشد، در جایی که عکس باشد اگرچه روبه روی نمازگزار نباشد، مقابل قبر، روی قبر، بین 2 قبر و در قبرستان.

مسائل متفرقه مکان نمازگزار

جایی که دارای سقف کوتاه است و نمی توان در آنجا راست ایستاد یا به اندازه ای کوچک است که جای رکوع و سجود ندارد، نباید نماز خواند. اگر نمازگزار مجبور شود در چنین جایی نماز بخواند باید به قدری که ممکن است قیام، رکوع و سجود را به جا آورد.

به جا آوردن نماز واجب در داخل خانه کعبه مکروه است، ولی احتیاط واجب آن است که بر بام کعبه نماز نخواند.

نماز خواندن بر سجاده ای که شکل هایی روی آن رسم شده و یا بر مهری که دارای نقش است فی نفسه اشکال ندارد، ولی اگر به گونه ای باشد که بهانه به دست کسانی دهد که به شیعه تهمت می زنند، تولید آن و نماز خواندن بر آن جایز نیست. همچنین اگر این سجاده و مهر موجب پرت شدن حواس و از بین رفتن حضور قلب در نماز شود کراهت دارد.